

**ПОЧЕСНИЙ
ПРОФЕСОР ВНМУ
ЯКІВ ПОРФИРОВИЧ
СОЛЬСЬКИЙ
(1923–2009)**

*До 100-річчя від дня
народження*

ЮНІСТЬ, ГАРТОВАНА ВІЙНОЮ

Я. П. Сольський
в юні літа

Відомий український науковець, фахівець в галузі медицини материнства, доктор медичних наук професор Яків Порфирович Сольський народився 7 лютого 1923 р. в с. Кайдачиха (нині у складі с. Вінницькі Хутори на Вінниччині). Після закінчення середньої школи у 1940 р. вступив до Київського технологічного інституту силікатів, навчання в якому перервала Друга світова війна.

Був бійцем 1-го міського партизанського загону спецпризначення «Перемога або смерть». Зазнав поранення, полону, з якого йому вдалося втекти. Лише дивом врятувався від смерті.

Упродовж 1942–1943 рр. навчався у Вінницькому медичному інституті. 24 лютого 1943 р. нацисти й вінницька поліція влаштували облаву на студентів, оточивши морфологічний корпус інституту з метою примусового вивезення молоді до Німеччини. Юнаку тоді вдалося врятуватися та повернутися в рідне село. Деякий час він перебував у таборі примусової праці, з якого у грудні 1943 р. втік до Майдан-Юзвинського (нині с. Майдан Вінницького р-ну) лісу. Був учасником підпільно-партизанського руху. Згодом служив у Червоній армії на 1-му Українському фронті. Після чергового важкого поранення у листопаді 1944 р. був демобілізований.

ПЕРШІ КРОКИ В НАУЦІ

Після демобілізації Я. П. Сольський вступив до Вінницького медичного інституту, який у 1949 р. закінчив з відзнакою. Після закінчення клінічної ординатури працював асистентом кафедри акушерства і гінекології того самого інституту. З 1961 р. за сумісництвом був головним акушером-гінекологом Вінницького обласного відділу охорони здоров'я. У 1962 р. Яків Порфирівич успішно захистив кандидатську дисертацію на тему «Новокаїн-пеніцилінова терапія запальних захворювань жіночих статевих органів».

**Я. П. Сольський.
1949 р.**

**Я. П. Сольський
(1-й праворуч у 1-му ряду).
ВМІ. 1955 р.**

Колектив кафедри акушерства і гінекології № 1 Вінницького медичного інституту. Я. П. Сольський в центрі на задньому плані. Початок 1960-х рр.

КИЇВСЬКИЙ ПЕРІОД

У 1962 р. Я. П. Сольський був обраний керівником відділу патології вагітних Київського НДІ педіатрії, акушерства і гінекології (нині ДУ «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка О. М. Лук'янової НАМН України»). Упродовж 1966–1968 рр. обіймав посаду заступника директора з наукової роботи Інституту педіатрії, акушерства та гінекології. У 1968 р. успішно захистив докторську дисертацію на тему «Материнська смертність від кровотеч і розривів матки в умовах сільської місцевості та заходи щодо її зниження» та очолив відділення гінекології в структурі Інституту педіатрії, акушерства та гінекології.

Я. П. Сольський

Сольський Я. П. Організація роботи акушерки в сільській місцевості (Київ, 1964)

Упродовж 1969–1974 рр. був заступником голови Вченої ради МОЗ УРСР. У 2000 р. створив та очолив відділення ендокринної гінекології з науковою групою вивчення сучасних технологій репродуктивної медицини (шляхом реорганізації з відділення загальної гінекології Інституту ПАГ АМНУ).

Тривалий час був головним акушером-гінекологом МОЗ УРСР і зробив вагомий внесок у розвиток охорони здоров'я матері та дитини.

Я. П. Сольський – автор понад 400 наукових праць, у т. ч. 24 монографій. Напрями його наукових досліджень: організація акушерсько-гінекологічної служби; прогнозування, діагностика і лікування гнійно-септичних захворювань; акушерсько-гінекологічні захворювання на промислових підприємствах; планування сім'ї; гінекологічна ендокринологія та ін.

Він брав активну участь у громадській діяльності ветеранів, був членом Президії Київської обласної організації колишніх партизанів та підпільників Другої світової війни. Організував та підтримував музей партизанського загону спецпризначення «Перемога або смерть» у школі № 47 м. Києва.

Написав автобіографічну повість «Круті дороги до храму», яка вийшла друком у 2000 р.

Пішов з життя 6 грудня 2009 р. у м. Київ.

**Я. П. Сольський –
ветеран війни і праці**

Яків Порфірович Сольський – заслужений діяч науки і техніки України, академік Української академії наук, академік Нью-Йоркської академії наук. Почесний професор Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

ПРАЦІ НАУКОВЦЯ У ФОНДІ БІБЛІОТЕКИ ВНМУ

Сольский Я. П. Послеродовой и
послеабортный сепсис /
Я. П. Сольский, П. Г. Жученко, Л.
И. Иванюта. – Киев : Здоров'я,
1979. – 184 с.

Гинекологическая
эндокринология / Я. П. Сольский
[та ін.]. – Киев : Здоров'я,
1976. – 240 с. : ил.

Сольский Я. П. Воспалительные
заболевания женских половых органов
/ Я. П. Сольський, Л. И. Иванюта. –
Киев : Здоров'я, 1975. – 216 с.

Сольский Я. П. Инфекционно-
токсический шок в акушерско-
гинекологической практике /
Я. П. Сольский, В. Н. Ивченко,
Г. Ю. Богданова. – 2-е изд.,
перераб. и доп. – Киев :
Здоров'я, 1990. –
272 с.

Травянко Т. Д. Справочник по акушерско-гинекологической эндокринологии / Т. Д. Травянко, Я. П. Сольський. – 2-е изд., перераб. и доп. – Киев : Здоров'я, 1989. – 224 с. : ил.

Сольський Я. П. Акушерська допомога на селі / Я. П. Сольський. – Київ : Здоров'я, 1971. – 187 с. : ил.

Сольский Я. П. Септический шок в акушерско-гинекологической практике / Я. П. Сольский Г. Б. Иченко, Г. Ю. Богданова. – Киев : Здоров'я, 1982. – 256 с.

Мирошніченко В. П. Аборт и его осложнения / В. П. Мирошніченко, Я. П. Сольський. – Киев : Здоров'я, 1984. – 144 с. – (Библиотека практического врача).

Влияние алкоголя на организм матери, плода и ребенка / Я. П. Сольський [и др.]. перераб. и доп. – Киев : Здоров'я, 1988. – 104 с. : ил. – (Библиотека практического врача).

ЛІТЕРАТУРА ПРО Я. П. СОЛЬСЬКОГО

1. Архів ВНМУ ім. М. І. Пирогова, спр. 57, арк. 134–139 : фот.
2. К 90-летию со дня рождения Якова Порфирьевича Сольского (07.02.1923–06.12.2009) // Жіночий лікар. – 2013. – № 1. – С. 65–66 : фот.
3. «Круті дороги до храму» Якова Сольського // Вінниця – місто послідовників М. І. Пирогова : монографія / О. А. Юрчишина, Н. М. Кравчук, Л. В. Сухарева [та ін.]. – Вінниця, 2020. – С. 383–387 : фот.
4. Свята справа професора Сольського / підгот. Ю. Віленський // Мистецтво лікування. – 2010. – № 7. – С. [108].
5. Сольський Яків Порфирович // Війна пройшлась по їхніх долях. Книга пам'яті Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова : в 2 ч. / уклад.: О. А. Юрчишина, М. Г. Домненко, В. В. Кокус. – Вінниця, 2021. – Ч. 1. З інституту – на фронт : проф.-викл. склад, випускники, студенти та співробітники – учасники Другої світової війни. – С. 135–137 : фот.
6. 100 років з іменем М. І. Пирогова : до сторіч. ювілею Вінниц. обл. клініч. лікарні ім. М. І. Пирогова / голов. ред. О. Б. Жупанов. – Вінниця : Едельвейс і К, 2017. – 366 с. – Про Я. П. Сольського. С. 123.
7. Формула життя Якова Сольського / підгот. Ю. Виленский // Здоров'я України. – 2014. – Квіт. (№ 8). – С. 59 : фот.
8. Яков Порфирьевич Сольский : [некролог] // Жіночий лікар. – 2009. – № 6. – С. 46.